

Behövs det ny servicereselagstiftning?

Mattias Andersson, Svensk Kollektivtrafik

2024-04-25

Ger mig livskvalitet...

97%

**Med så här
fina värden
behöver vi
väl inte
ändra på
något??**

90%

Nöjda med resa
och beställning

82%

Nöjda med hur det
fungerar överlag

Källa: ANBARO, 67 000
slumpmässigt urval
respondenter 2023 som
rest färdtjänst och
sjukresor

De olika resformerna

Serviceresor

Färdtjänst

Sjukresor

Riksfärdtjänst

Skolskjuts

Närtrafik

Krav

Anordna för de med långt och varaktigt funktionshinder

Ersättning för resa i samband med viss hälso- och sjukvård

Ersättning för de som följd av ett stort och varaktigt funktionshinder måste resa på ett särskilt kostsamt sätt.

Anordna för den som har långt till skola/trafikosäker väg/funktionsnedsättning

Om inte fullgod kommersiell kollektivtrafik finns och samhället bedömt att trafik ska erbjudas

Verkar detta enkelt och kostnadseffektivt?

Resform

Bokningstelefon

Bokningstid

Pris för resa av samma längd

0755-10010

06:30-22:00

55 kr

0755-20101

05:30-23:59

210 kr

015-14 05 50

9:30-12:30

105 kr

0757-330300

09:00-14:30

0 kr

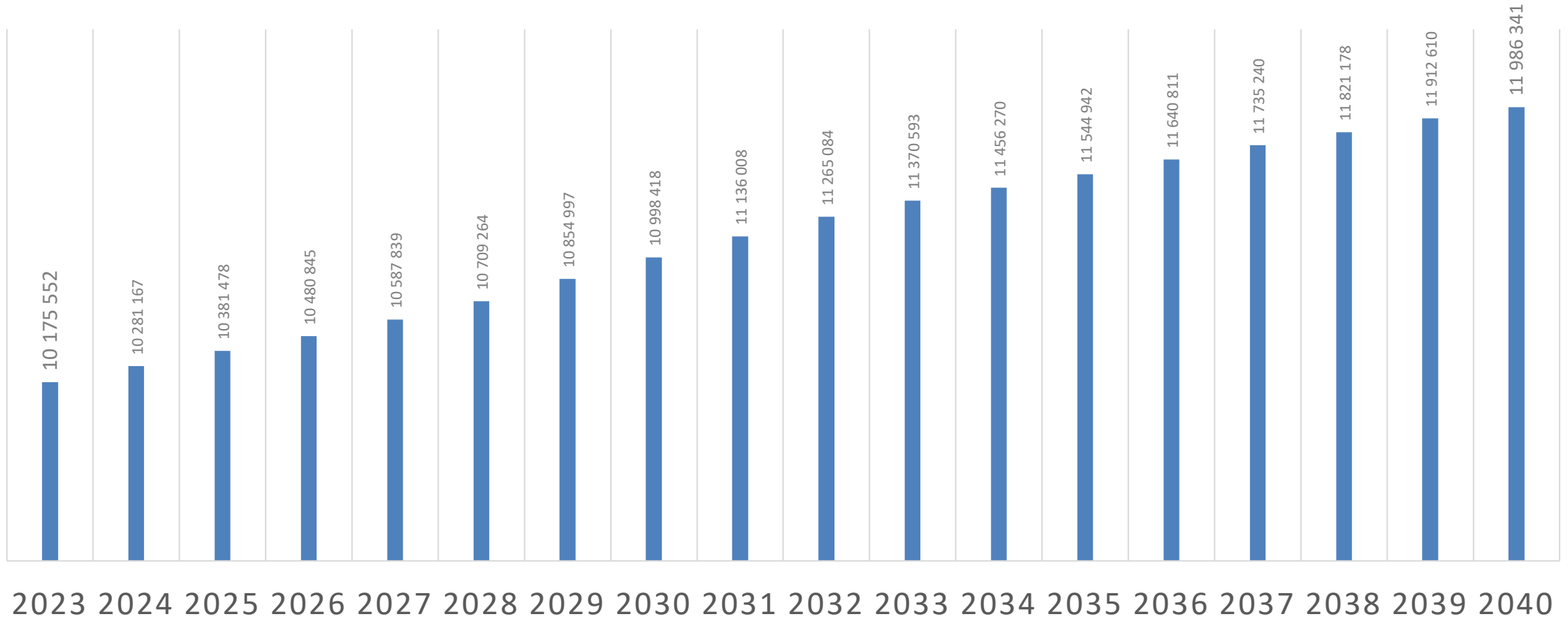

0753-191919

8:30-20:00

38 kr

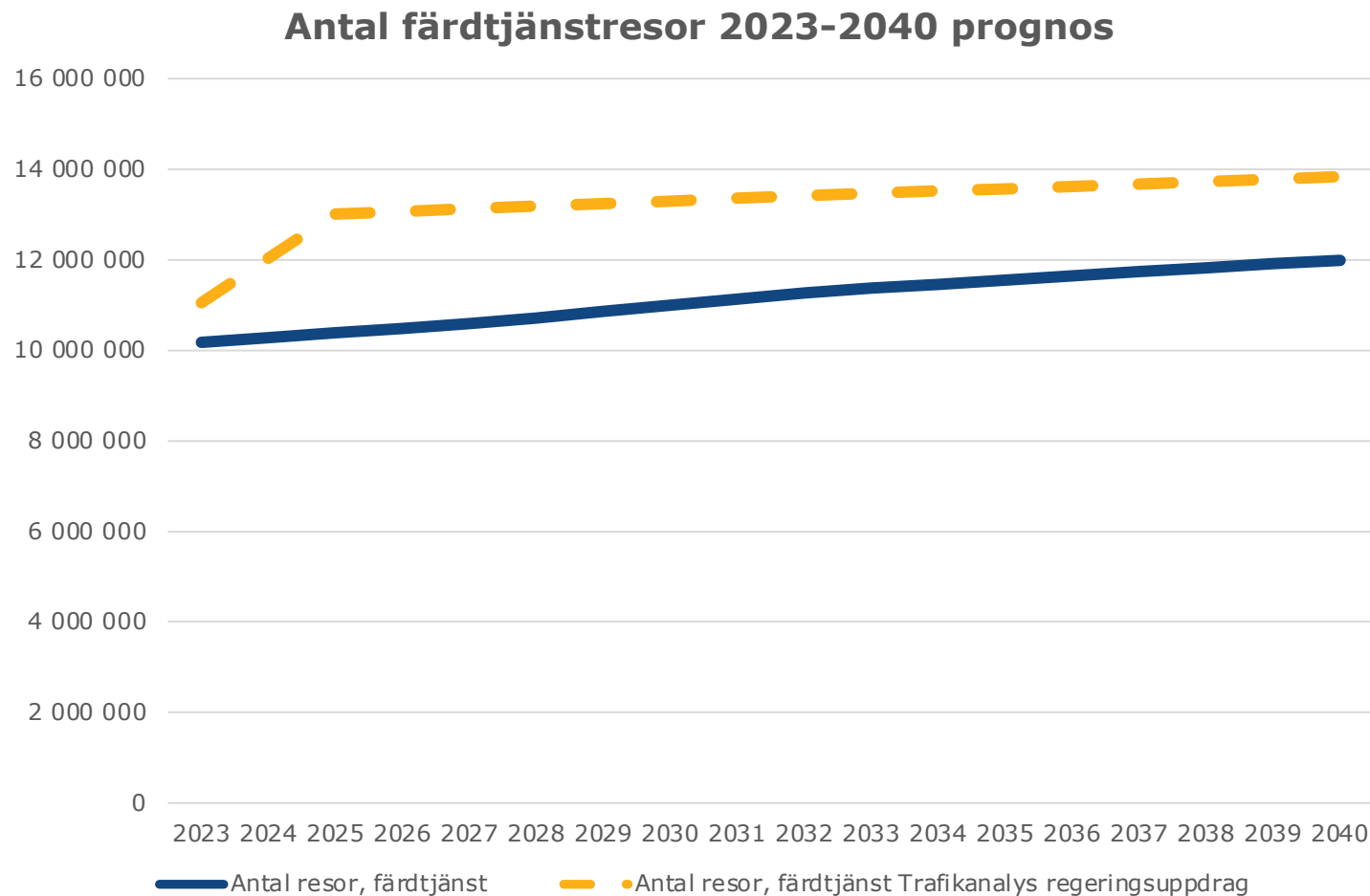
PROGNOS ANTAL FÄRDTJÄNSTRESOR 2023-2040

Källor: SCBs befolkningsprognos, april 2023 och Trafikanalys, färdtjänstberättigade 2021, antal resor per berättigad 2019

Antagande: Samma antal resor i snitt (35) per färdtjänsttillstånd. Samma andel av de färdtjänstberättigade som faktiskt reser.

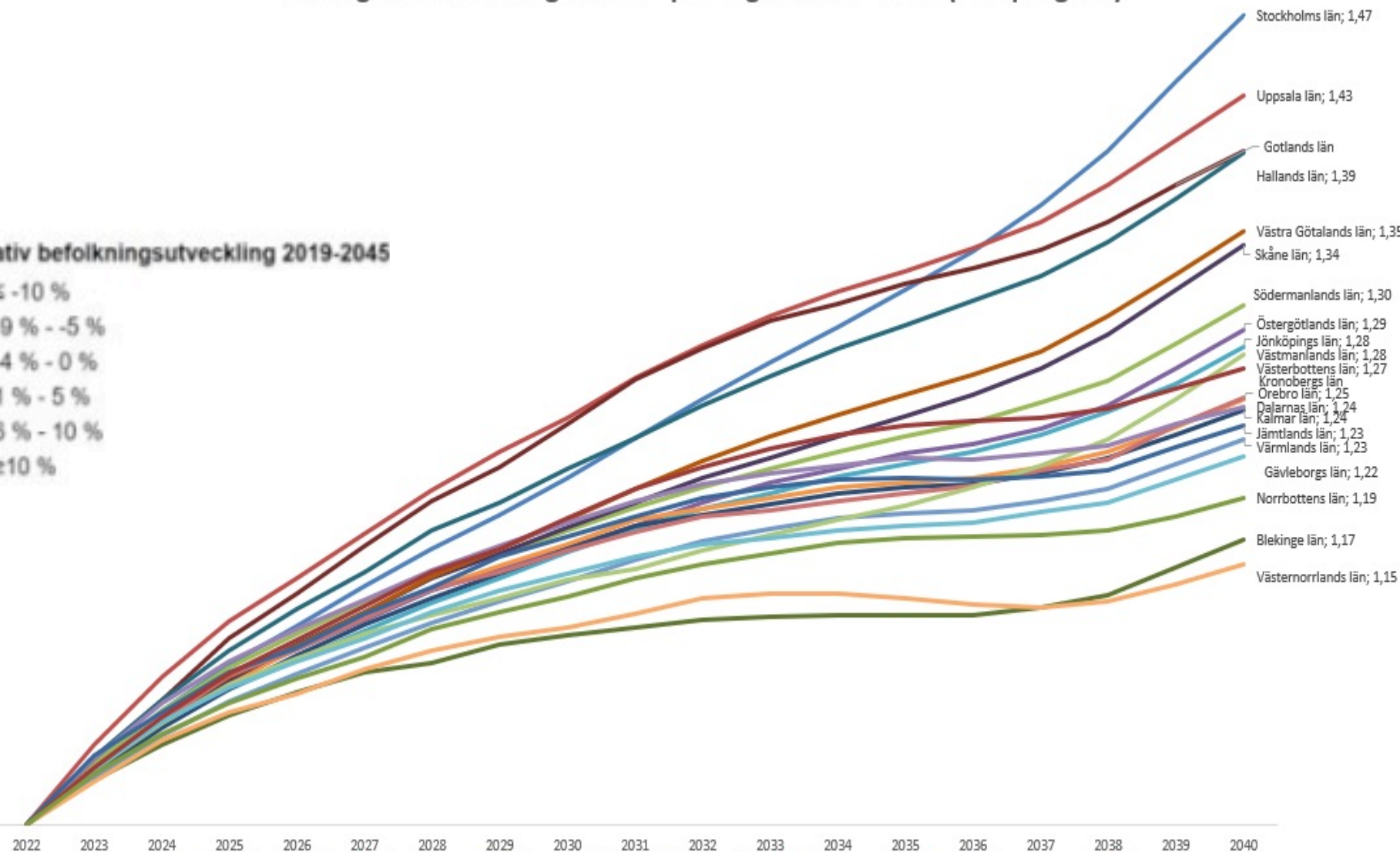
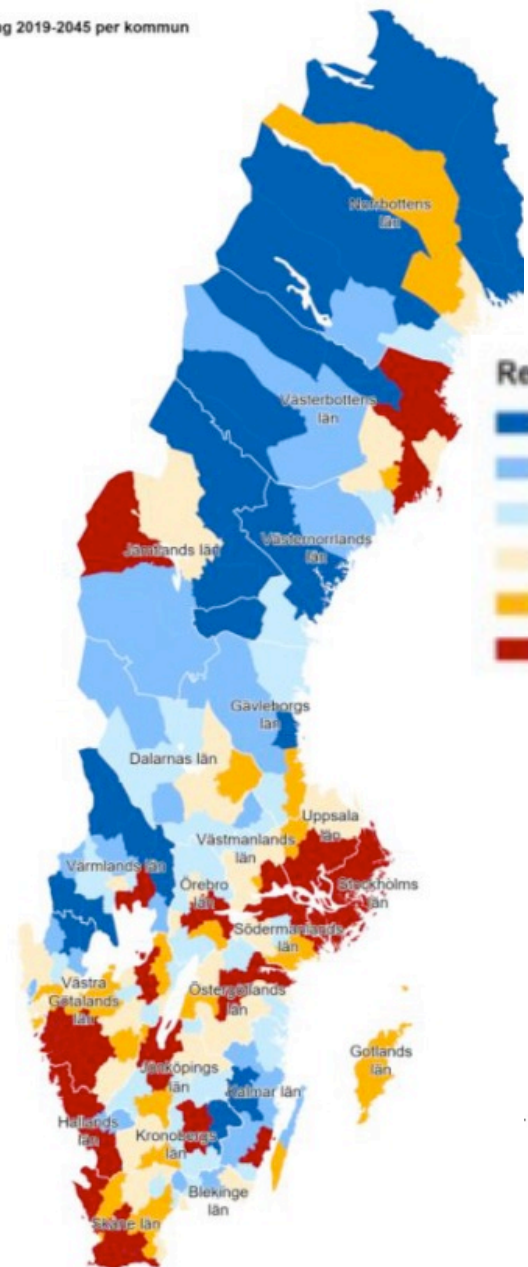
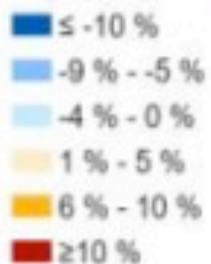
Om Trafikanalys förslag skulle gå igenom...

- I Trafikanalys regeringsuppdrag (Tydligare kriterier för färdtjänstillstånd) redovisas 2023 ett förslag att utöka personkretsen till färdtjänst med ca 75 000 berättigade.
- Antagande att ökningen sker succesivt under tre år enligt Trafikanalys förslag
- Antagande att tillkomna berättigade reser som snittet. Men stort osäkerhet i resfrekvens för denna tillkomna grupp. Sannolikt delvis aktiva personer som reser mer än snitt.

Ökning av ålderskategorin 75+ per region 2022-2040 (SCB prognos)

Relativ befolkningsutveckling 2019-2045

Personalbrist...

7000 förare de tre närmsta åren behöver anställas inom taxi. Med ökad andel äldre i samhället kommer behoven fortsätta öka.

- Bristande utbildningsvägar in, arbetsmiljön och lönenivån minskar attraktivitet till yrket.
- Ålderskrav 21 år för taxiförare och 2 år svenskt B-körkort, undantag för gymnasieutbildade
- B-körkort räcker inte att köra specialfordon som blir tyngre med eldrift.
- Taxiförarlegitimation, införande av årlig avgift ökar insteg - minskar antal anställningsbara.

Ny lagstiftning som möjliggör ökad samordning av olika serviceresor skulle kunna lindra ökningsbehovet.

Regler från ett Sverige som inte längre finns (1)

Riksfärdtjänsttaxan

8 § Vid resa med riksfärdtjänst skall tillståndshavaren betala en avgift (egenavgift) som motsvarar normala reskostnader med allmänna färdmedel. Regeringen meddelar närmare föreskrifter om dessa avgifter.

Prop. 1988/89:81. Ett system med årligen fastställda egenavgifter för olika slag av färdmedel föreslås bli infört. Dessa avgifter föreslås bli anpassade till normala reskostnader vid resa med andra klass tåg inklusive kostnader för anslutningsresor.

Senaste gång taxan uppdaterades var 1996 (SFS 1996:1094)

MEN fasta priser på Sjs andra klass tåg ersattes 2005 av dynamiska priser utifrån tillgång och efterfrågan.

Borde inte den grundläggande princip råda? Att den som bedriver verksamheten och tar kostnaderna även kan styra sina intäkter - så som i färdtjänst, närtrafik och sjukresor.

Regler från ett Sverige som inte längre finns (2)

Rabatt student

3 § Resenärer under 26 år och studerande som innehar Centrala studiestödsnämndens rabattkort eller Sveriges Förenade Studentkårs studentkort skall betala 70 procent av egenavgift.
Förordning (1996:1094).

Endast 3 av landets 21 RKM:er har rabatt för ålderskategorin 20-26.

CSN och SFS har inga rabattkort sedan decennier.

Kårobligatoriet har upphört

Det finns ett antal kommersiella bolag som utfärdar bevis om studerande i digitala appar, dvs inga kort. De bestämmer själva till vilka skolor de ger rabatter på.

Vem har rätt till studentrabatten?

Den statliga utredningen från 2018 innehöll mycket klokskap, men knöt inte alltid ihop säcken

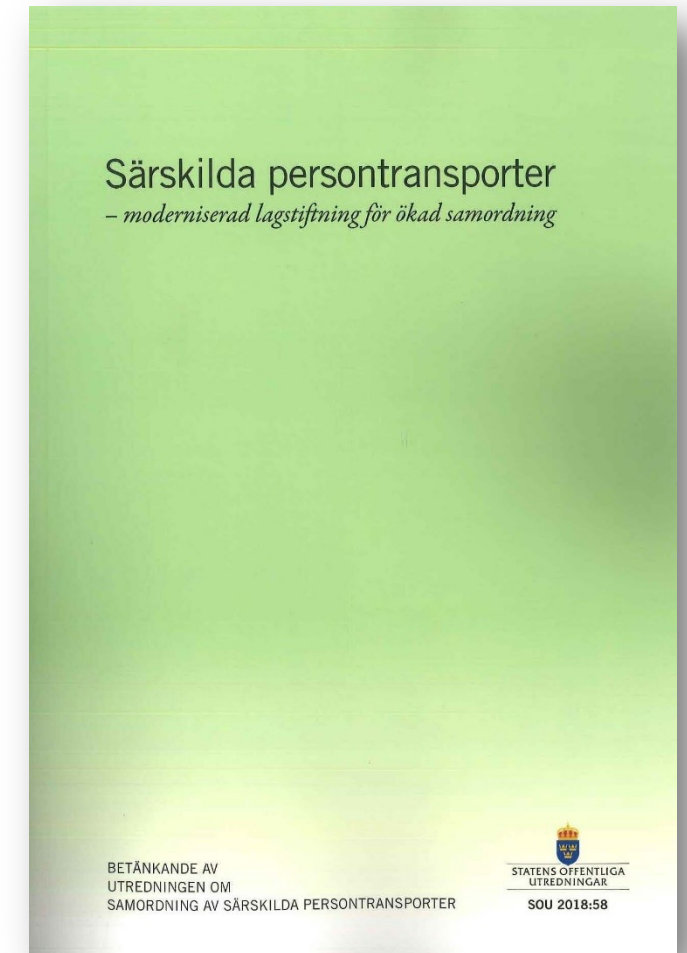
Förslag om att tillåta överlämning av uppgifter avseende kommunal skolskjuts till den regionala kollektivtrafiken.

Beslut om rätt till skolskjuts, bedömer utredningen kan få stor praktisk betydelse, och väsentligt kan öka samordningen, under förutsättning att det leder till bra lösningar för den enskilda eleven. Den förmodade vinsten består i förbättrad resursanvändning och bättre reseutbud i trafiksvaga områden, främst i lands- eller glesbygd, samt en enhetlig rättstillämpning och gemensamt regelverk.

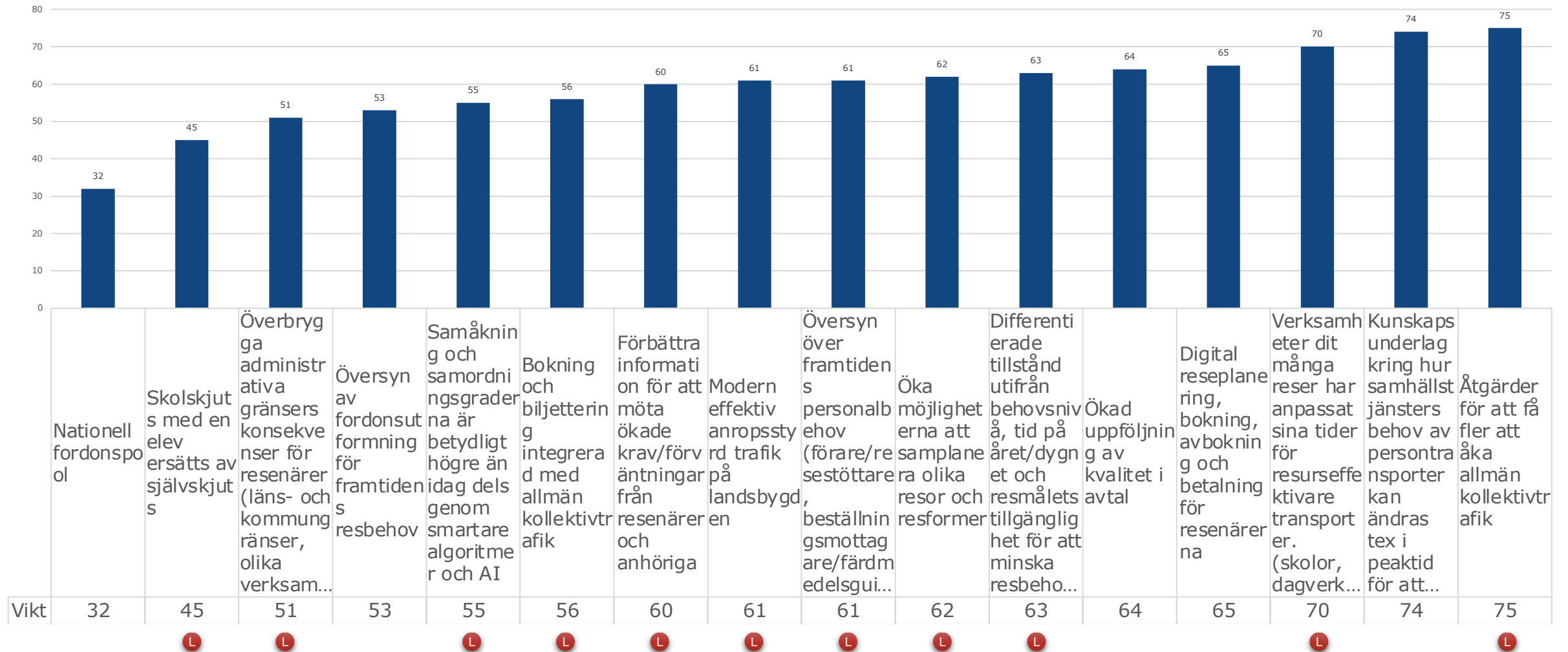
SOU 2018:58, Särskilda Persontransporter – moderniserad lagstiftning för ökad samordning

Värdefulla förslag från SOUn att ta vidare:

- En gemensam **ramlag** med färdtjänst och riksfärdtjänst i samma lag, med bättre knytning till skolskjuts och sjukresor om än kvar i andra lagar.
- Krav på **samordning** och uppföljning av detta.
- Färdtjänst kan delvis ske i **kollektivtrafiken**, tex med ledsagarstöd.
- Möjlighet att **återkalla** tillstånd om upprepade gånger inte betalt resor.
- Möjlighet att ta med **hjälpmedel** under vissa förutsättningar
- Möjlighet att på ett tydligt sätt överlämna **skolskjuts** till RKM från enskild kommun.
- Tydligare **GDPR**/sekretessreglering vad gäller sjukresor och skolskjuts
- Krav på systematiskt **kvalitetsarbete** och tydlig tillsynsmyndighet
- Statligt framtagna årlig **statistik** för de olika serviceresformerna

MERIT-nätverkets prioritering av åtgärder (28 nov 2023) utifrån workshopsresultat Serviceresor 2040

L = för framgång beroende av ny gemensam lagstiftning

A close-up portrait of a young woman with long, wavy brown hair and blue eyes. She is wearing red-rimmed glasses and looking slightly upwards and to the left. The background is a soft-focus outdoor setting with green foliage and a path. The text "Tindra, 15 år" is overlaid in the upper right corner.

Tindra, 15 år

Tindras vanliga vecka

Måndag

Tisdag

Onsdag

Torsdag

Fredag

Lördag

Söndag

Veckan börjar med ett inplanerat läkarbesök

Nu ska Tindra till skolan

Tindras vanliga vecka

Måndag

Sjukresa

Färdtjänst

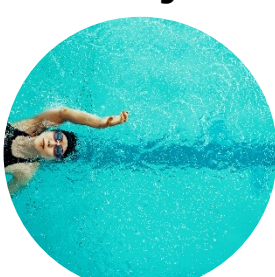
Skolskjuts

Tisdag

Skolskjuts

Färdtjänst

Familjen kör

Onsdag

Skolskjuts

Kollektivtrafik

Familjen kör

Torsdag

Skolskjuts

Skolskjuts

Familjen kör

Fredag

Skolskjuts

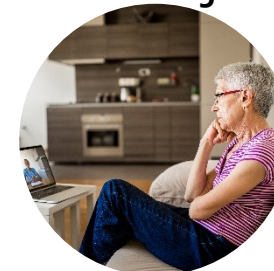
Färdtjänst

Färdtjänst

Lördag

Riksfärdtjänst

Söndag

RIAK

Riksfärdtjänst

Vill du hänga med på en resa mot nya regler?

Mattias Andersson

Ansvarig för MERIT-nätverket

Epost: Mattias.andersson@svenskkollektivtrafik.se

Tel: 076-526 90 75